

Ankestyrelsen

NYT

NYT FRA ANKESTYRELSEN NR. 2 FEBRUAR

2011

	Side
Kommunerne skal vejlede modtagere af kontanthjælp bedre	2
Arbejdsevnetmetoden virker	6
Besparelser er for besværlige at høste	10
Kommuner yder økonomisk hjælp på mangelfuldt grundlag	14
Praksiskoordinering i 2011	18
Kort Nyt fra Ankestyrelsen	21

Kommunerne skal vejlede modtagere af kontanthjælp bedre

En ny praksisundersøgelse fra Ankestyrelsen viser, at kommunerne i ca. hver tredje sag giver utilstrækkelig vejledning, før de nedsætter kontanthjælpen til borgere, der er udeblevet fra jobtilbud mv.

Af fuldmægtig Finn Hess, Ankestyrelsen

Kommunerne har en særlig vejledningspligt

Kommunerne har efter lov om aktiv socialpolitik en særlig pligt til at vejlede borgeren. Denne vejledning er en betingelse for at anvende bestemmelserne om sanktioner – en retsgaranti.

Den særlige vejledningspligt skal ses i lyset af den store betydning en sanktion kan have for borgeren og dennes families økonomiske situation.

Kommunerne skal skriftligt oplyse og kunne dokumentere, at de har oplyst:

- Hvilken handling, der kræves af borgeren
- Hvad der sker, hvis borgeren ikke gør som ønsket
- Hvordan borgeren kan rette op på situationen og igen blive berettiget til hjælp

Kommunen skal give vejledningen ved indkaldelsen, så borgeren på forhånd kender følgerne af en eventuel udeblivelse.

Utilstrækkelig eller manglende vejledning

I ca. en tredjedel af de undersøgte sager har kommunerne givet utilstrækkelig eller ingen vejledning til borgeren om konsekvenserne af at udeblive uden rimelig grund fra et tilbud, en jobsamtale, en rådighedssamtale i jobcentret mv. Mange borgere har heller ikke fået vejledning om, hvordan de igen kan blive berettiget til hjælp.

I disse sager kan sanktionsbestemmelserne ikke anvendes, og kommunerne har dermed uberettiget taget hjælpen fra borgerne.

"Fradrag i kontanthjælpen har stor betydning for den enkelte borgers og familiens økonomiske situation. Der er tale om afgørende hjælp til personer, som ikke har andre økonomiske midler. Derfor er det problematisk, at kommunerne i hver tredje sag ikke har informeret borgeren tilstrækkeligt om, hvad der kunne ske, hvis de udeblev fra et jobtilbud."

- ankechef Pernille Fejfer

Rapporten om praksisundersøgelsen indeholder flere eksempler på vejledning.

Manglende vejledning

Sagen vedrører en borger, der gentagne gange er udeblevet fra en jobsamtale uden rimelig grund. Der foreligger intet indkaldelsesbrev, ingen jobplan og i øvrigt ingen oplysninger om, at borgeren er blevet vejledt om standsning af hjælpen efter lov om aktiv socialpolitik § 41.

Ankestyrelsen vurderer, at der ikke er dokumentation for, at borgeren er blevet vejledt tilstrækkeligt om, i hvilke tilfælde hjælpen ophører efter § 41, og hvilke skridt borgeren skal tage for igen at blive berettiget til hjælp. Kommunens afgørelse om sanktion er derfor forkert.

Det ændrer ikke på kravet om skriftlig vejledning i forbindelse med indkaldelsen, at borgeren er udeblevet flere gange. Vejledningen er en retsgaranti for borgeren.

Klart utilstrækkelig vejledning

Sagen vedrører en borger, som er udeblevet fra aktivering i 2 dage. Indkaldelsen til tilbuddet fremgår af jobplanen.

Den konkrete vejledning i jobplanen er formuleret sådan: "De har pligt til at straks at underrette kommunen, hvis De ophører fra et tilbud, eller hvis der sker ændringer i tilbud eller jobplanen i øvrigt. Hvis De får tilbudt arbejde, afbrydes eller bortfalder jobplanen." Der er ikke yderligere vejledning.

Ankestyrelsen vurderer, at denne formulering er utilstrækkelig, da der ikke oplyst om konsekvenserne af udeblivelse og om betingelserne for at få hjælp igen. Kommunens afgørelse om sanktion er derfor forkert.

Korrekt vejledning

En anden kommune har givet korrekt vejledning til en borger, der er udeblevet fra en jobsamtale uden rimelig grund.

I indkaldelsen har kommunen oplyst: "Du skal være opmærksom på, at der er mødepligt til samtalen. Det betyder, at hvis du uden rimelig grund udebliver fra samtalen, mister du

retten til kontanthjælp, indtil du igen retter henvendelse til kommunen, jf. lov om aktiv socialpolitik § 37".

Ankestyrelsen vurderer, at denne vejledning er fyldestgørende. Den er konkret i forhold til jobsamtalen og præcis i forhold til konsekvens af manglende fremmøde og generhvervelse af ret til hjælp.

Ankestyrelsen anbefaler blandt andet

- at kommunerne øger opmærksomheden betydeligt på de nye regler om skriftlig og konkret vejledning samtidig med henvisningen til arbejde, afgivelsen af tilbud, indkaldelsen til samtale mv.
- at kommunerne sikrer, at vejledningen er tilstrækkelig, og at det kan dokumenteres på sagen, at der er givet tilstrækkelig vejledning

Du kan se flere anbefalinger i rapporten om praksisundersøgelsen.

Ankestyrelsen er enig i ca. halvdelen af sagerne

I knap halvdelen af de undersøgte sager har kommunerne fulgt lovgivning og praksis. Derimod ville Ankestyrelsen ændre eller hjemvise den anden halvdel, hvis borgeren havde klaget over afgørelsen.

Praksisundersøgelsen viser desuden, at kommunerne i fire ud af fem sager har anvendt de korrekte sanktionsbestemmelser.

[Se rapporten om praksisundersøgelsen på www.ast.dk >>](http://www.ast.dk)

Ankestyrelsen har undersøgt 157 afgørelser fra 16 kommuner

Assens	Hvidovre	Samsø
Bogense	Høje-Taastrup	Solrød
Fanø	Hørsholm	Syddjurs
Favrskov	Køge	Thisted
Glostrup	Roskilde	Vesthimmerland
Haderslev		

Lovgrundlaget for praksisundersøgelsen

Reglerne om kontanthjælp og sanktioner findes i lov om aktiv socialpolitik §§ 35-41.

[Se aktivlovens §§ 35-41 på www.retsinformation.dk >>](http://www.retsinformation.dk)

Nye Principafgørelser om vejledningspligten

Ankestyrelsen har i denne måned udsendt Principafgørelser om vejledningspligten efter aktivlovens § 35.

[Søg efter Principafgørelse 4-11, 5-11 og 6-11 i Principdatabasen >>](#)

Arbejdsevnetometoden virker

Kommuner, der anvender arbejdsevnetometoden som et redskab til dialog med borgerne i sager om tilkendelse af førtidspension, træffer langt hyppigere korrekte afgørelser end de kommuner, som ikke har en reel dialog med ansøgeren. Det viser en ny praksisundersøgelse, som Beskæftigelsesankenævnet i Statsforvaltningen Hovedstaden har gennemført i 2010.

Af specialkonsulent Christian Krebs Lange, Statsforvaltningen Hovedstaden

Dialog med borgerne giver bedre afgørelser

Undersøgelsen omfatter 112 sager om tilkendelse af førtidspension. Undersøgelsen fokuserer på, om kommunen har anvendt arbejdsevnetometoden som et redskab til dialog med borgeren. De 112 sager stammer fra otte forskellige kommuner.

Arbejdsevnetometoden

Efter pensionslovens § 19, stk. 1 skal grundlaget for en afgørelse om tilkendelse af førtidspension bestå af mindst én af følgende:

- En redegørelse for, at arbejdsevnen ikke kan forbedres,
- en redegørelse for den pågældendes ressourcer samt mulighederne for at anvende og udvikle dem,
- den faglige forklaring på, hvorfor pågældendes arbejdsevne anses for varigt nedsat,
- den faglige forklaring på, at arbejdsevnen ikke lader sig anvende til selvforsørgelse uanset mulighederne for støtte efter den sociale eller anden lovgivning, eller
- angivelse af en eller flere konkrete arbejdsfunktioner, den pågældende med sin nedsatte arbejdsevne anses for at kunne udføre.

Af de 112 undersøgte sager fandt beskæftigelsesankenævnet, at der havde været en tilstrækkelig dialog i 79 sager, hvilket svarer til godt 70 procent.

I de resterende 33 sager har der kun været ringe eller slet ingen reel dialog. I 29 af disse sager har nævnet vurderet, at førtidspensionen er tilkendt med urette.

Undersøgelsen viser, at arbejdsevnetometodens aktive og kritiske dialog mellem kommunen og borgeren om borgerens ressourcer har væsentlig betydning for, om kommunen træffer en korrekt afgørelse.

Nævnet har ikke undersøgt, om metodens formkrav om ressourceprofil sikrer den vigtige dialog. Undersøgelsens resultater bekræfter dog erfaringen fra praksis; at lange og uoverskuelige ressourceprofiler er et stigende problem.

Stort problem koncentreret i få hovedstadskommuner

Hovedformålet med undersøgelsen har været at vurdere, om de undersøgte afgørelser var i overensstemmelse med regler og praksis – det vil sige, om kommunerne har tilkendt førtidspension med rette.

Efter beskæftigelsesankenævnets vurdering ville 33 af de 112 undersøgte sager være ændret eller hjemvist til fornyet behandling, hvis borgeren havde klaget til nævnet. Det svarer til knap 30 procent.

Ankestyrelsen har i sine førtidspensionsstatistikker for årene 2008 og 2009 tegnet et Danmarkskort over tilkendeshyppigheden i de forskellige kommuner. Det er iøjefaldende, at statistikkerne viser, at der er færre nytilkendelser af førtidspension i Hovedstadsregionens kommuner end i landet som helhed. Kun 13 af regionens 29 kommuner har mere end 4 nye tilkendelser af pension pr. 1.000 indbyggere.

[Se flere førtidspensionsstatistikker på Ankestyrelsens hjemmeside >>](#)

Det er derfor overraskende, at undersøgelsen har vist et så stort antal tilkendelser på utilstrækkeligt grundlag i netop Hovedstadsregionens kommuner.

"I langt de fleste af de pensionssager, som nævnet behandler til daglig som klagesager, har kommunen gjort et seriøst arbejde og forholdt sig til praksis. Vi er derfor blevet overrasket over, at kommunerne har tilkendt så mange pensioner, der ikke stemmer overens med praksis"
- fungerende kontorchef O. Steffen Andersen

De 33 pensioner, som nævnet har vurderet som uberettigede tildelinger af førtidspension, fordeler sig meget ujævnt mellem de 8 hovedstadskommuner, der har deltaget i undersøgelsen. 20 sager er fra blot 3 kommuner. Da hver af kommunerne har deltaget med 14 sager, er næsten halvdelen af pensionerne i disse kommuner tilkendt på utilstrækkeligt grundlag. Disse 3 kommuner er alle blandt de 13 kommuner med mere end 4 nye tilkendelser pr. 1.000 indbyggere.

Ofte mangler arbejdsprøvning og lægelige oplysninger

23 af de 33 ukorrekte afgørelser er utilstrækkeligt oplyst. Praksisundersøgelsen viser, at det særligt er arbejdsprøvning og/eller lægelige oplysninger, som kommunerne mangler.

Undersøgelsen viser fælles tendenser ved de 33 forkerte afgørelser. Det væsentligste fællestræk er, at kommunen ikke har lagt tilstrækkelig vægt på, om der er lægelig dokumentation for, at borgerens arbejdsevne er varigt og svært nedsat.

Andre tendenser

Den detaljerede undersøgelse viser, at der især er en overhyppighed af pensioner på utilstrækkeligt grundlag

- i aldersgruppen 31 til 40 år
- i sager, hvor hoveddiagnosen er psykiatrisk
- i sager om førtidspension til kvinder

Ingen graverende formelle fejl i sagerne

I undersøgelsen har beskæftigelsesankenævnet også set på kommunernes overholdelse af formelle krav, både generelle forvaltningsretlige krav til afgørelser og særlige formkrav i forbindelse med behandlingen af pensionsager.

Nævnet har ikke fundet graverende problemer med hverken,

- udformningen af den skriftlige afgørelse,
- oplysning om regelgrundlaget for afgørelsen,
- 3-måneders fristen for sagens afgørelse, efter at den er påbegyndt (pensionslovens § 21) eller
- kravet om tilbud om fremmøde ved sagens afgørelse (pensionslovens § 20, stk. 3)

Størst betydning for borgerne er flere kommuners usikkerhed om reglerne om, fra hvilket tidspunkt pensionen skal udbetales. Der er flere tilfælde, hvor kommunen har fastsat et forkert starttidspunkt. Nogle gange får borgeren pensionen for tidligt og i andre tilfælde får borgeren pensionen for sent.

Beskæftigelsesankenævnet konkluderer derfor, at kommunerne i Region Hovedstaden generelt er gode til at overholde de formelle krav til afgørelser i sager om førtidspension. Nævnet understreger, at det er meget vigtigt, at kommunerne øger opmærksomheden på formkravene, når de går i gang med en pensionssag. Det er nemlig helt afgørende for pensionens virkningstidspunkt, at det er helt tydeligt, hvilken dato kommunen er begyndt på sagen.

Kommunerne skal samarbejde med ansøgerne

Praksisundersøgelsen har givet Beskæftigelsesankenævnet i Statsforvaltningen Hovedstaden anledning til at gentage Ankestyrelsens første anbefaling i sin tilsvarende praksisundersøgelse om førtidspension fra 2009.

Ankestyrelses anbefaling lød da på, at kommunerne i højere grad skulle have fokus på kun at bevilge førtidspension, når det var dokumenteret, at ansøgerens arbejdsevne var væsentligt og varigt nedsat. Kommunerne skulle herudover sikre, at eventuelle begrænsninger, der var beskrevet i ressourceprofilen, skyldtes helbredsmæssige forhold og ikke andre forhold, som ikke kan give grundlag for at tilkende førtidspension.

Nævnet understreger også, at kommunerne skal have fokus på at bedømme ansøgerens ressourcer i samarbejde og i løbende dialog med ansøgeren selv. På den måde sikrer kommunen bedst, at borgerens evner i forhold til arbejdsmarkedet kan udvikle sig.

Kommunerne skal være mere opmærksomme på at føre en dialog med borgeren om de færdigheder og barrierer, som borgeren selv oplyser. Fx kunne borgernes færdigheder være udtryk for ressourcer, som borgeren kunne anvende til selvforsørgelse. Det er samtidig også vigtigt at finde ud af, hvordan borgeren kompenserer for de manglende færdigheder, så dagligdagen alligevel kan fungere.

[Læs hele praksisundersøgelsen på statsforvaltningernes hjemmeside >>](#)

Besparelser er for besværlige at høste

Kommunerne i Region Midtjylland oplyser stadig ikke sager om beregning af boligstøtte godt nok. Kommunerne har dermed ikke fulgt anbefalinger fra Det Sociale Nævns praksisundersøgelse i 2007. Flere kommuner anvender slet ikke muligheden for at nedsætte huslejen ved beregning af boligstøtte. Det viser en ny og opfølgende praksisundersøgelse fra Det Sociale Nævn Midtjylland.

Af specialkonsulent Elisabeth Bak og specialkonsulent Sonja Pedersen, Det Sociale Nævn Statsforvaltningen Midtjylland

3 ud af 4 sager mangler oplysninger

I 2007 offentliggjorde Det Sociale Nævn i Statsforvaltningen Midtjylland en praksisundersøgelse om kommunernes anvendelse af boligstøttelovens § 11, stk. 1. Bestemmelsen giver kommunerne mulighed for at nedsætte den husleje, der fremgår af lejekontrakten, inden der foretages en beregning af boligstøtten. Resultatet af nedsættelsen kan blive, at borgeren får afslag på boligstøtte eller får boligstøtte med et nedsat beløb.

Konklusionen i den tidligere undersøgelse var, at en lang række kommuner administrerede bestemmelsen i strid med regler og praksis. Årsagen hertil var, at der manglede afgørende oplysninger i næsten alle sager. Der manglede først og fremmest fyldestgørende oplysninger om lejeniveauet for tilsvarende lejemål.

Det sociale nævn har i 2010 gennemført en opfølgning på den tidligere undersøgelse. Den nye undersøgelse viser, at 73 procent af de undersøgte sager ville blive ændret eller hjemvist, hvis de havde været klagesager. I størstedelen af tilfældene er årsagen, at sagerne stadig ikke var tilstrækkeligt oplyste.

”Resultatet er lidt bedre end i den sidste undersøgelse, men vi må alligevel konkludere, at kommunerne ikke i tilstrækkelig grad har fulgt anbefalingerne i den tidligere undersøgelse”
- chefkonsulent Adam Schacke, Det Sociale Nævn Midtjylland

Det normale lejeniveau skal dokumenteres

For at kunne bedømme, om der skal ske nedsættelse af den faktiske leje ved beregningen af boligstøtte, skal der foreligge tilstrækkelige oplysninger om det lejemål, borgeren søger om boligstøtte til.

Derudover skal der foreligge oplysninger om det lokale lejeniveau for lejligheder af tilsvarende størrelse, kvalitet og udstyr, i ejendomme, der er opført i samme periode.

Praksisundersøgelsen indeholder mange eksempler på, at kommunerne ikke i tilstrækkelig grad har dokumenteret det sædvanlige lejeniveau for tilsvarende lejemål.

Lejemålene skal være sammenlignelige

Et eksempel fra praksisundersøgelsen er et tilfælde, hvor en kommune havde nedsat huslejen for et lejemål på 90 m² bestående af 4 værelser. Der var tale om et hus med adgang til have og carport.

Kommunen havde sammenlignet med tre andre lejemål, men der manglede oplysninger om antallet af værelser, hvornår lejemålene var opført, samt udstyr og specificering af moderniseringsgraden i forhold til bad, køkken mv.. Der var endvidere stor forskel på størrelserne af lejemålene, der svingede mellem 51 m² og 109 m².

Derudover tydede en del af oplysningerne i sagen på, at lejemålene slet ikke var sammenlignelige. Det fremgik fx af adresseoplysningerne, at i hvert fald 2 ud af de 3 lejemål, der blev sammenlignet med, lå i etageejendomme, og at ansøgningslejemålet og de lejemål, der blev sammenlignet med, ikke lå i samme boligområde, men derimod 13 km fra hinanden.

På dette oplysningsgrundlag havde nævnet ikke mulighed for at vurdere, om lejemålene reelt kunne sammenlignes.

Kommunerne sammenligner på utilstrækkeligt grundlag

I flere af de sager, som nævnet har undersøgt, var der tilstrækkelige oplysninger om de lejemål, der blev sammenlignet med. Problemet i disse sager var derimod, at den faktiske husleje i ansøgningslejemålet var sammenlignet med de nedsatte huslejer i de andre lejemål.

Nævnet fandt, at disse sager ikke kunne anses for tilstrækkeligt oplyste, da grundlaget for nedsættelserne i sammenligningslejemålene ikke fremgik af sagerne. Kommunerne kan ikke som sammenligningsgrundlag henvise til lejemål, der i forvejen har fået nedsat huslejen af kommunen, uden at baggrunden for nedsættelsen er beskrevet.

Som et eksempel kan nævnes, at en kommune havde nedsat huslejen for et lejemål på baggrund af en besigtigelse af lejemålet og en sammenligning med 2 andre lejemål i området.

Nævnet vurderede, at lejemålene var umiddelbart sammenlignelige, og at lejen i ansøgningslejemålet lå væsentligt over de faktiske huslejer i de lejemål, der blev sammenlignet med. Alligevel vurderede nævnet, at sagen var utilstrækkeligt oplyst.

Årsagen var, at nedsættelsen var sket med henvisning til de nedsatte huslejer og dermed ikke de faktiske huslejer for de lejemål, kommunen havde sammenlignet med. Da der ikke forelå oplysninger om, hvorfor kommunen havde nedsat lejen i de andre lejemål, kunne nævnet ikke vurdere, om de nedsatte huslejer var udtryk for det normale lejeniveau. Derfor kunne nævnet ikke se, om der var grundlag for at nedsætte huslejen i det lejemål, som den konkrete sag omhandlede.

”Undersøgelsen viser, hvor vigtigt det er, at kommunerne oplyser sagerne i tilstrækkeligt omfang, og at samtlige oplysninger fremgår af den enkelte sag. Den omtalte sag er et tydeligt eksempel på, at der formentligt var grundlag for at nedsætte den faktiske husleje, men hvor manglende oplysninger medførte, at nævnet ikke kunne anse nedsættelsen for korrekt på det foreliggende grundlag”
- Adam Schacke

Ressourceforbruget står ikke mål med besparelsen

12 af regionens kommuner er blevet bedt om at indsende sager, men kun 3 kommuner har truffet afgørelser om at nedsætte den faktiske leje ved beregningen af boligstøtte. Undersøgelsen er derfor gennemført på baggrund af kun 30 sager.

For at få et nærmere indblik i, hvorfor kommunerne ikke har kunnet indsende flere sager, har nævnet interviewet kommunerne om, hvordan de anvender bestemmelsen.

Kommunerne oplever, at der stilles for høje krav til oplysningsgrundlaget, og at ressourceforbruget ikke står mål med den besparelse, kommunerne kan opnå ved at nedsætte huslejen ved beregningen af boligstøtte.

På grund af bl.a. kravene til oplysningsgrundlaget har flere kommuner enten truffet beslutning om ikke at anvende bestemmelsen eller anvender i praksis ikke bestemmelsen.

Kan kommunerne undlade at behandle sagerne?

Nævnet og Ankestyrelsen har ikke truffet afgørelser om, hvorvidt kommunerne kan undlade at nedsætte huslejen, selvom betingelserne for nedsættelse efter boligstøttelovens § 11, stk. 1, skønnes opfyldt.

Tilsynet i Statsforvaltningen Midtjylland har dog den 18. november 2010 offentliggjort en udtalelse om anvendelsen af boligstøttelovens § 11, stk. 1. Tilsynet konkluderer i udtalelsen, at kommunerne ikke alene har ret men også pligt til at nedsætte den faktiske husleje, hvis kommunerne skønner, at betingelserne i lovens § 11, stk. 1, er til stede.

Tilsynet mener, at det vil være i strid med kommunalfuldmagtens regler, hvis en kommune generelt ikke anvender boligstøttelovens § 11, stk. 1.

Tilbud om fælles dialogmøde om reglerne

Det sociale nævn indskærper, at oplysningsgrundlaget i sager om boligstøtte efter boligstøttelovens § 11, stk. 1, skal være fyldestgørende for både det konkrete lejemål, der ansøges om støtte til, og de lejemål, som der sammenlignes med.

Hvis kommunerne som grundlag for en sammenligning henviser til huslejer i andre lejemål, hvor de anvendte huslejer er blevet nedsat, er det særligt vigtigt, at baggrunden for, at huslejen er nedsat i de andre lejemål er oplyst.

Undersøgelsen viser i øvrigt, at kommunerne også har problemer med at overholde de formelle krav om partshøring, begrundelse og notatpligt. Nævnet peger derfor på, at kommunerne har pligt til at partshøre, og at forvaltningslovens krav om begrundelse skal efterleves i alle sager – også når kommunerne anvender standardblanketter.

Nævnet har tilbudt samtlige kommuner i regionen at deltage i et fælles dialogmøde om undersøgelsens resultater, reglerne og forbedringsmuligheder.

[Se boligstøttelovens § 11 på retsinformations hjemmeside >>](#)

[Læs hele praksisundersøgelsen på statsforvaltningernes hjemmeside >>](#)

Kommuner yder økonomisk hjælp på mangelfuldt grundlag

Omkring 60 procent af alle sager om økonomisk støtte efter aktivlovens § 81, som afgøres af kommunerne i Region Hovedstaden er mangelfulde. Det betyder, at kommunerne reelt ikke har sikkerhed for, at den økonomiske støtte, de yder til borgere efter denne bestemmelse, er berettiget eller nødvendig. Det viser en praksisundersøgelse som Det Sociale Nævn i Statsforvaltningen Hovedstaden har gennemført i 2010.

Specialkonsulent Birgitte Mohrsen, Statsforvaltningen Hovedstaden

Økonomisk støtte til uforudsete udgifter

Aktivlovens § 81 giver kommunerne mulighed for at yde økonomisk hjælp til borgere, som på grund af omstændigheder udefra (ændringer i forholdene), ikke kan betale uforudsete udgifter. Bestemmelsen kan benyttes til at yde hjælp, som ikke er løbende støtte til forsørgelse, i modsætning til fx kontanthjælp.

Lov om aktiv socialpolitik - § 81

Kommunen kan yde hjælp til rimeligt begrundede enkeltudgifter under forudsætning af, at:

- ansøgeren har været ude for ændringer i sine forhold (social begivenhed),
- ansøgerens egen afholdelse af udgifterne i afgørende grad vil vanskeliggøre den pågældendes og familiens muligheder for at klare sig selv i fremtiden (forebyggende sigte),
- hjælpen normalt kun ydes, hvis udgiften er opstået som følge af behov, der ikke har kunnet forudses (uforudsigelighed), og
- udgiften ikke kan dækkes efter andre regler.

[Se hele § 81 i lov om aktiv socialpolitik her >>](#)

Om der er tale om rimelige udgifter, og hvorvidt disse har kunnet forudses eller ej afhænger af en konkret vurdering.

2 ud af 3 sager er mangelfulde

I undersøgelsen har 8 kommuner fra Region Hovedstaden deltaget med i alt 105 sager om § 81. I 42 af de 105 sager har nævnet vurderet, at sagerne er afgjort i overensstemmelse med regler og praksis. Det svarer til 40 procent.

I de resterende 63 undersøgte sager har nævnet omvendt vurderet, at sagerne ville være blevet ændret eller hjemvist, hvis der havde været tale om en klagesag.

De er ofte oplysningsgrundlaget, som volder kommunerne problemer. I 50 af de 105 undersøgte sager var oplysningsgrundlaget utilstrækkeligt til at vurdere, om der var grundlag for at bevilge hjælp.

Det er særligt ansøgernes økonomiske forhold - især udgifter - der ikke er fyldestgørende belyst eller korrekt opgjort. I ca. 67 procent af de sager, som nævnet har undersøgt i forbindelse med undersøgelsen, var udgiftssiden slet ikke oplyst.

Hvis der havde været tale om klagesager, ville nævnet ikke have kunnet vurdere ansøgerens egen evne til at betale for det, der var ansøgt om økonomisk hjælp til.

”Den store fejlprocent er bekymrende. Kommunerne skal ved beslutning om berettigelsen af hjælp efter aktivlovens § 81 foretage en konkret, individuel vurdering af behovet for det ansøgte. Det er derfor vigtigt, at kommunen foretager en økonomisk behovsvurdering baseret på ansøgerens aktuelle indtægter og udgifter. Forklaringen på den høje fejlprocent kan være, at kommunen har et indgående kendskab til ansøgerens økonomiske forhold, men klageinstansen kan ikke på grund af de manglende oplysninger foretage den nødvendige afprøvning af, om ansøgeren selv kan afholde udgiften til det ansøgte evt. ved opsparing.”
- kontorchef Inge Dickow, Statsforvaltningen Hovedstaden

Kommunerne skal derfor sikre, at de nødvendige oplysninger er indhentet, og at der er egentlig dokumentation for aktuelle indtægter og udgifter, inden der de træffer afgørelse efter § 81.

Desuden skal kommunerne sikre, at der altid foretages en beregning af rådighedsbeløbet til forsørgelse i sager om hjælp efter aktivlovens § 81, hvor det er nødvendigt at vurdere om ansøgeren selv har mulighed for at spare op. Beregningen skal altid foretages på grundlag af aktuelle økonomiske forhold, og ikke de fremtidige.

Kommunerne har problemer med forudsigeligheden

Der kan kun undtagelsesvist ydes hjælp til en forudsigelig udgift. Det fremgår udtrykkeligt af § 81 samt af praksis. Hjælp til en forudsigelig udgift kan kun bevilges, når det er af helt afgørende betydning for ansøgerens egen eller familiens livsførelse.

Det er derfor bemærkelsesværdigt, at der i hele 66 af de undersøgte sager var bevilget hjælp til forudsigelige udgifter. Det svarer til 63 procent. I 12 af disse sager har

kommunerne slet ikke vurderet, om der var grundlag for at fravige hovedreglen om, at hjælp efter § 81 som udgangspunkt kun kan ydes til uforudsete udgifter.

"Hjælp efter aktivlovens § 81 er beregnet til i særlige situationer at hjælpe borgere med at betale nødvendige, rimelige, uforudsete udgifter, som borgerne ikke har midler dertil," oplyser kontorchef Inge Dickow. "Forudsigelige udgifter skal normalt dækkes af borgerens løbende forsørgelsesydelse, og borgeren har mulighed for at tage højde for disse udgifter i budgetplanlægningen. I helt ekstraordinære situationer kan der alligevel være behov for at tildele hjælp til forudsete udgifter, såsom betaling af husleje til en enlig med små mindreårige børn i hjemmet for at forhindre udsættelse af boligen."

Krav om tilbagebetaling er ofte også mangelfuld

Nævnet har i praksisundersøgelsen også undersøgt, om betingelserne for at kræve tilbagebetaling efter aktivlovens § 93 og § 92 har været opfyldt.

Ved aktivlovens § 93, stk. 1 skal der altid foretages en vurdering af, om der skal ske tilbagebetaling af hjælpen, mens der altid er en pligt til at betale hjælpen tilbage efter aktivlovens § 92, stk. 1, 2. punktum.

I ingen af de 21 sager, hvor kommunen havde bevilget hjælp til enkeltudgifter med tilbagebetaling efter aktivlovens § 93 var betingelserne for at kræve tilbagebetaling opfyldt.

Det betyder, at de selvsamme mennesker, som kommunerne har anset det for hensigtsmæssigt at yde økonomisk støtte, kan blive uretmæssigt straffet af kommunen på et senere tidspunkt. Udgangspunktet er nemlig, at denne type hjælp efter aktivloven gives uden pligt til at betale hjælpen tilbage.

"Kommunen skal derfor være opmærksom på det grundlæggende princip i aktivloven, om at hjælpen gives uden pligt til tilbagebetaling. Lovens § 93 angiver udtømmende de tilfælde, hvor kommunen kan træffe afgørelse om, at hjælpen skal tilbagebetales. Hvis betingelserne for at kræve tilbagebetaling ikke er opfyldte, vil kravet bortfalde, hvis der bliver tale om en klagesag."
- kontorchef Inge Dickow.

I 8 ud af 26 sager om hjælp til boligindskud har kommunen anvendt tilbagebetalingsreglerne i § 92 uden at betingelserne efter disse bestemmelser, var opfyldt.

Det sociale nævn peger derfor på, at kommunerne skal sikre sig, at de særlige betingelser for tilbagebetaling er opfyldt inden kommunen kræver pengene igen.

”Det er alene hjælp efter aktivlovens § 81 eller 85 til betaling af boligindskud eller hvad der kan sidestilles hermed, som modtageren af hjælpen har pligt til at betale tilbage efter aktivlovens § 92, stk. 1, 2. punktum. Kommunen kan derfor ikke stille krav om tilbagebetaling af hjælp bevilget til husleje efter denne bestemmelse.”
- kontorchef Inge Dickow

Manglende klagevejledning er et problem

Ud over de materielle problemer med de undersøgte sager, viser undersøgelsen, at kommunerne i mere end hver tredje sag ikke har givet tilstrækkeligt klagevejledning.

Det sociale nævn har kunnet konstatere, at det er en almindelig fejl i de undersøgte sager, at der ved vurderingen af hjælp efter § 81, ikke er blevet vejledt om adgangen til at klage.

”Kommunen skal være opmærksom på at vejlede ansøgeren om adgangen til at klage, da borgerens retssikkerhed ellers bliver forringet.”
- kontorchef Inge Dickow

Kommunen har i disse tilfælde formentlig vurderet, at ansøgeren har fået fuldt ud medhold i sin ansøgning, og at vejledning om klageadgang derfor ikke er nødvendig.

Nævnet understreger dog, at da der er tale om skønsmæssige fastsættelser af beløb til dækning af et behov hos en borger, skal der ved skriftlige afgørelser altid vedlægges en klagevejledning og ved mundtlige afgørelser vejledes om klagemuligheden.

Godt styr på den grundlæggende betingelse

På trods af de problemer, som praksisundersøgelsen har afdækket, fremhæver nævnet, at kommunerne i næsten alle sagerne (ca. 90 procent) har sikret, at bestemmelsens grundlæggende betingelse om, at ansøgeren skal have været ude for ændringer i sine forhold (social begivenhed), er opfyldt.

Nævnet ønsker også at understrege, at der er tale om et område, som er underlagt kommunernes skønsmæssige vurderinger. Nævnet har derfor i undersøgelsen været opmærksom på ikke at ændre kommunernes skøn, hvis dette i øvrigt har været udøvet inden for lovens rammer.

[Læs hele praksisundersøgelsen på statsforvaltningernes hjemmeside >>](#)

Praksiskoordinering i 2011

I denne udgave af Nyt fra Ankestyrelsen bringer vi igen artikler om praksisundersøgelser foretaget i 2010. I denne artikel kan du læse om de undersøgelser og formidlingsprojekter, som Ankestyrelsen, de sociale nævn og beskæftigelsesankenævnene vil gennemføre i 2011 som led i koordinering af praksis på velfærdsområdet.

Af fuldmægtig Nelle Seiersen, Ankestyrelsen

Ankestyrelsen gennemfører fem praksisundersøgelser

I 2011 gennemfører Ankestyrelsen fem praksisundersøgelser: tre på beskæftigelsesområdet, en på servicelovsområdet og en på børneområdet.

Emnerne for Ankestyrelsens praksisundersøgelser i 2011

- Tilbagebetaling af løbende ydelser efter §§ 91 og 93 i lov om aktiv socialpolitik
- Bevilling af kompenserende ydelser til handicappede, der forsøger at opnå eller fastholde beskæftigelse
- Beskæftigelsesankenævnenes praksis i forhold til fleksjob
- Praktisk hjælp (hjemmehjælp) til udsatte grupper efter servicelovens § 83
- Kommunernes hjemtagelse af børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet

Mere fokus på målrettet formidling

Med større fokus på målrettet formidling gennemfører beskæftigelsesankenævnene i 2011 tre formidlingsprojekter.

Beskæftigelsesankenævnet i Syddanmark gennemførte som det første et formidlingsprojekt i 2010 på baggrund af Ankestyrelsens praksisundersøgelse om fleksjob. Resultatet af formidlingsprojektet var udelukkende positivt.

Beskæftigelsesankenævnet følger i 2011 op på formidlingsprojektet.

[Læs artikel i Nyt fra Ankestyrelsen nr. 1 2011 om formidlingsprojektet >>](#)

Emner for nævnenes praksisundersøgelser og formidlingsprojekter i 2011

	Det sociale nævn	Beskæftigelsesankenævnet
Statsforvaltningen Hovedstaden	Ledsagelse efter servicelovens § 97	Formidlingsprojekt i forlængelse af Ankestyrelsens praksisundersøgelse af tilbagebetaling af løbende ydelser efter §§ 91 og 93 i aktiv socialpolitik
Statsforvaltningen Sjælland	Undersøgelse af børnetilskudslovens § 22a om den årlige erklæring om at være reelt enlig	Formidlingsprojekt i forlængelse af Ankestyrelsens praksisundersøgelse om kontanthjælp og sanktioner (parallelt med Nordjylland)
Statsforvaltningen Nordjylland	Standsning af eller afslag på efterværn efter servicelovens § 76	Formidlingsprojekt i forlængelse af Ankestyrelsens praksisundersøgelse om kontanthjælp og sanktioner. (parallelt med Sjælland)
Statsforvaltningen Midtjylland	Afslag på ledsagerordning efter servicelovens § 97	Sanktioner i forhold til ledighedsydelse efter § 74b i lov om aktiv socialpolitik
Statsforvaltningen Syddanmark	Magtanvendelse, særligt lov om social service § 129, stk. 2	Opfølgning på formidlingsprojektet fra 2010 om fleksjob

Hvilke kommuner deltager?

Samtlige kommuner skal deltage i lige mange praksisundersøgelser. For at sikre dette deltager hver kommune i praksisundersøgelser hvert 3. år.

3-års planen er udarbejdet på baggrund af kommunernes geografiske placering og størrelse.

35 kommuner deltager i praksisundersøgelser i 2011:

- Bornholm
- Albertslund
- Frederiksberg
- Allerød
- Kerteminde
- Ballerup
- Fredericia
- Brøndby
- Gladsaxe
- Furesø
- Gribskov
- Faaborg-Midtfyn
- Jammerbugt
- Greve
- Lemvig
- Hillerød
- Randers
- Hjørring
- Rebild
- Holbæk
- Rudersdal
- Ishøj
- Rødovre
- Norddjurs
- Skive
- Næstved
- Stevns
- Ringkøbing-Skjern
- Vallensbæk
- Silkeborg
- Varde
- Tønder
- Vordingborg
- Vejle
- Ærø

Kort Nyt fra Ankestyrelsen

Ny dom fra Højesteret stadfæster Ankestyrelsens praksis

Højesteret har den 10. februar 2011 afsagt dom i en sag som bekræfter Ankestyrelsens praksis om genoptagelse af arbejdsskadesager om erstatning og godtgørelse, når der er gået mere end 5 år siden den første afgørelse.

I dommen slog Højesteret endeligt fast, at den skadelidte borger har bevisbyrden for, at en forværring af borgerens helbredsmæssige tilstand med overvejende sandsynlighed skyldes følgerne af den oprindelige arbejdsskade, når sagen drejer sig om spørgsmålet om genoptagelse efter 5-årsfristen er udløbet.

[Læs mere om Højesteretsdommen på Ankestyrelsens hjemmeside >>](#)

Flere sager skaber pres på sagsbehandlingstiden

Ankestyrelsen har i 2010 haft et stigende antal sager inden for stort set alle de sagstyper, vi behandler.

Det store antal sager afspejler sig blandt andet i vores sagsbehandlingstider på arbejdsskadeområdet.

Derfor har Ankestyrelsen taget initiativ til at nedbringe sagsbehandlingstiden, så de borgere, der får en sag om en arbejdsskade behandlet i Ankestyrelsen, ikke skal vente så længe på en afgørelse.

"Kvalitet for Ankestyrelsen betyder, at ensartede sager afgøres ensartet og i overensstemmelse med lovgivningen. Men kvalitet er også, at vi håndterer sagerne inden for rimelig tid, og at vores afgørelser er forståelige både for borgeren og for de underinstanser, der skal efterleve dem. Det er Ankestyrelsens rettesnor for 2011"
- Styrelseschef Thorkil Juul, Ankestyrelsen

[Læs mere om sagsbehandlingstider i 2011 på vores hjemmeside >>](#)

Antallet af underretninger om udsatte børn stiger

Siden 2007 har antallet af underretninger til Ankestyrelsen om bekymring for børn og unge været støt stigende. Ankestyrelsen modtog 420 underretninger i 2010 mod 99 i 2007.

Tallene viser imidlertid også, at det kun er omtrent hver fjerde sag, som Ankestyrelsen finder grundlag for at undersøge nærmere. I 3 ud af 4 sager vurderer vi, enten at kommunerne har styr på sagen eller at der ikke er tale om omsorgssvigt.

[Du kan læse mere om stigningen i underretninger på hjemmesiden >>](#)

Hvordan kan børn klage

Det kan være svært for børn og unge at finde ud af, hvordan de kan klage, og hvem de skal klage til, når kommunerne træffer afgørelser, der omfatter dem.

Derfor forklarer Ankestyrelsen kort på hjemmesiden, hvem børn og unge kan klage til, og hvordan de kan klage.

[Læs mere om, hvordan børn og unge klager på hjemmesiden >>](#)

Generel tilfredshed hos brugerne

Ankestyrelsen har netop offentliggjort en rapport om resultaterne af en omfattende brugerundersøgelse på arbejdsskadeområdet.

Undersøgelsen har vist, at der er generel tilfredshed med vores service og med vores sagsbehandling blandt de skadelidte borgere, fagforbund, advokater og forsikringsselskaberne.

I næste nummer af Nyt fra Ankestyrelsen kan du læse en længere artikel om undersøgelsens resultater.

[Læs rapporten om brugernes tilfredshed på Ankestyrelsens hjemmeside >>](#)

Nyeste Principafgørelser

Ankestyrelsen har i februar 2011 udsendt Principafgørelser om blandt andet:

- Supplement til pensionister med brøkpension,
- Kommunens frist for fradrag i kontanthjælpen,
- Arbejdsskadeerstatning ved overgang fra ledighedsydelse til fleksydelse.

[Se alle de nyeste Principafgørelser på \[www.ast.dk/nyheder\]\(http://www.ast.dk/nyheder\) >>](#)